

*Bigarren Lehendakarioa eta Lan eta Enpleguko Sailburua
Vicelehendakari Segunda y Consejera de Trabajo y Empleo*

AGINDUA, 2022KO ABENDUAREN 12KOA, BIGARREN LEHENDAKARIORE ETA LAN ETA ENPLEGUKO SAILBURUARENA. HONEN BIDEZ BERMATZEN DA EUSKO JAURLARITZAKO HEZKUNTZA SAILEKO SUKALDE ETA GARBIKETA ZERBITZUA EMATEN DUTEN LAN-KONTRATUKO LANGILEEK KOMUNITATEARI EMATEN DIZKIOTEN FUNTSEZKO ZERBITZUEI EUTSIKO ZAIELA EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAN .

ELA sindikatuak greba deitu du 2022eko abenduaren 13 eta 15rako, lanaldi osoan, eusko Jaurlaritzako hezkuntza saileko sukalde eta garbiketa zerbitzua ematen duten lan-kontratuko langileentzat.

Deialdia egin dutenen esanetan, grebak honako helburu hauek ditu: « langileen lan-baldintzak defendatzea, langileek jasaten duten behin-behinekotasunarekin amaitzea. Meritu-lehiaketako prozesuen oinarrietan negoziatzea.».

Espainiako Konstituzioaren 28.2 artikulua langileen greba egiteko eskubidea onartzen du, langileek beren interesak defenda ditzaten, horixe baita egungo zuzenbide-estatu sozial eta demokratikoak oinarri dituen funtsezko eskubideetako bat. Konstituzioak, beraz, berdina babesten ditu greba-eskubidea eta beste zenbait eskubide garrantzitsu, hala nola bizia, osotasun fisikoa, osasuna, hezkuntza, lana... Hain zuzen, Konstituzioak bete-betean babesten ditu, bai eskubide horiek guztiak, baita greba egiteko eskubidea ere.

Beraz, greba egiteko eskubidea erabiltzeak talka egin dezakeenez herritarren gainerako oinarrizko eskubideekin, Konstituzioaren 28. eta 37. artikuluetan xedatutakoarekin bat etorritik, ezinbestekoa da neurri egokiak hartzea komunitatearentzako funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko, ez dadin edukirik gabe geratu gatazkan dauden oinarrizko eskubideetako bat bera ere.

Edonola ere, aurreko premisa ondorioztatu ondoren, nabaria da oinarrizko eskubideak murriztuko dituen neurri orok proportzionaltasun-printzipioa zorrotz bete behar duela, eta, hori lortzeko, hiru betekizun edo baldintza bete behar ditu neurriak: hori aplikatuz gero proposatutako helburua lortu ahal izatea, edo «egokitasun-judizioa»; kasua aztertu ondoren helburu hori eraginkortasun berdinarekin lortzeko neurri apalagorik ez dagoela ondorioztatu izana, edo «premia-judizioa»; eta, azkenik, neurria edo konponbidea orekatua edo neurtua izatea, haren aplikazioaren ondorioz guztion intereserako onura edo abantaila gehiago eragiten direlako auzian dauden beste ondasun edo balioetarako eragiten diren kalteak baino, hau da, «proportzionaltasun-judizioa,

zehazki ulertuta». Gai horri buruz hainbat aldiz erabaki du Konstituzio Auzitegiak, honako epai hauen bitartez, besteak beste: 122/1990, 123/1990, 8/1992, eta 126/2003.

Erabaki horietatik ondorioztatu behar dugu gizartearentzako ezinbesteko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten duela grebarako eskubidea baliatzeko aukera, eta horretarako nahitaezkoa eta ezinbestekoa dela interes desberdinak kontuan hartuta zuhurtasunez jokatzeko. Hori guztia dela-eta, ziurtatze horrek berme gisa jardun behar du, eskubide kontrajarrien ezinbesteko koordinaziotik abiatuta, betiere ulertuta grebalarien eskubidea mugatu beharko dela —amore eman, Konstituzio Auzitegiaren hitzetan—, baldin eta haien interesak grebaren bidez babesteak komunitateari edo funtsezko zerbitzuaren hartzaileari zein zerbitzua jasotzeko eskubidearen titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien errebindikazioek edo eskakizunek arrakastarik ez izateak eragingo lukeena baino. Hori guztia dela-eta, aurrekoa kontuan hartuta eta greba-deialdi honen aurrean, grebaren deialdiak dituen ezaugarri zehatzak hartu beharko dira kontuan.

Kasu honetan, ebazpen honen hasieran azaldu bezala, 2022eko abenduaren 13 eta 15rako, lanaldi osoko, greba da eta eusko Jaurlaritzako hezkuntza saileko sukalde eta garbiketa zerbitzua ematen duten lan-kontratuko langileak dira grebara deitu direnak.

Aurkeztutako greba-deialdiak, besteak beste, Haur eta Lehen Hezkuntzako ikastetxe publikoei, Bigarren Hezkuntzako ikastetxeei, Hezkuntza Bereziko berariazko ikastetxeei eta Lanbide Heziketako ikastetxeei eragiten die.

Bestalde, besteak beste, bizitzeko, osotasun fisiko eta moralerako, hezkuntzarako eta lanerako eskubide konstituzionalak, Konstituzioaren 15, 27, 35.1 eta 43.1 artikuluetan, eta Haurren Eskubideei buruzko Konbentzioaren 18 eta 24 artikuluetan jasotzen dira. Espainiako Estatuak honen bidez berretsi zuen: 1990eko azaroaren 30eko berrespen-agiria, Haurren Eskubideei buruzko 1989ko azaroaren 20ko Konbentzioarena, Nazio Batuen Batzar Nagusiak onartua. Botere publikoek bermatu behar dituzte eskubide horiek, prebentzio-neurrien eta beharrezko zerbitzuak emango direla ziurtatzeko neurrien bidez, eta, beraz, grebarako eskubidearen bidezko egikaritzaren aurrean ezin dira babes egokirik gabe geratu. Babes horrek, bestalde, ezin du inola ere greba-eskubidea edukiz hustu, Konstituzio Auzitegiaren doktrinari jarraikiz beraren aplikazioa betiere mugatua izan behar baita.

Zerbitzu horiek funtsezkoak dira, ukitutako eskubideak ere funtsezkoak direlako —hezkuntza eta haurren eta nerabeen babes eta garapen integralarekin zerikusia duten eskubideak—. Horrela jasotzen da Estatuaren araudian: 1/1996 Lege Organikoa, urtarrilaren 15ekoa, Adingabearen Babes Juridikoari buruzkoa eta Kode Zibila eta Prozedura Zibilaren Legea partzialki aldatzen dituen. Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan, berriz, hemen jasotzen da: 3/2005 Legea, otsailaren 18koa, Haurrak eta Nerabeak Zaintzeko eta Babestekoa. Jurisprudentziak berretsitako alderdiak, Auzitegi Gorenaren aurreko aginduetan behin eta berriz adierazitakoak: Auzitegi Gorenaren 1994ko maiatzaren 20ko epaia, eta Auzitegi Gorenaren 2009ko apirilaren 14ko epaia. Epai horietako lehenak honako hau ezartzen du: «ikasleei eguerdian bazkaria erabat kentzeak osasunerako eta hezkuntzarako eskubide konstituzionalak urratzen ditu». Era berean,

Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiak, lurralde-deialdien aurrean, funtsezko izaera hori aitortu du (ikus 2010eko abenduaren 22ko eta 2011ko urtarrilaren 13ko epaiak).

Garbiketa-zerbitzuari dagokionez, greba-deialdiak eragiten dien ikastetxeetan haurrak egunaren zati handi batean egoten direnez, neurriak hartu behar dira zentro horietan gutxieneko higie eta osasungarritasun baldintzak bermatzeko, haien osasuna, hazkundera eta garapena arriskuan jar ez dezaten.

Garbiketako langileen gutxieneko zerbitzuak zehazterakoan, kontuan hartu behar da eragindako ikastetxeetara Haur Hezkuntzako ikasleak joaten direla. Horretarako, funtsezkoa da higie bereziki zaintzea. Kontuan hartu behar da oso adin txikiko haurrak direla, 6 urte artekoak, eta higienari buruzko ezagutza gaitasun txikiagoa dutela. Horretarako, egokitzat jotzen da greba honetan gutxieneko zerbitzuak ezartzea, osasuna arriskuan jartzen ez duten gutxieneko higie- eta osasungarritasun-baldintzak bermatzeko, maiztasun eta ehuneko desberdinarekin, hezkuntza-etapen arabera. Hori dela eta, ikasleei ezin izango zaie eguerdiko bazkaria erabat kenduko.

Sukalde-zerbitzuari dagokionez (janaria prestatzeaz, horren aurkezpenaz, sukaldeko eta jantokiko tresnak garbitzeaz eta sukalde- eta jantoki-instalazioak garbitzeaz arduratzen da), jantoki-zerbitzua bermatzeko neurriak hartu behar dira, ikasleei eguerdian bazkaria erabat ez kentzeko.

Sukaldeko langileen gutxieneko zerbitzuak zehazterakoan, era berean, eskola-jantokien izaera sozio hezitzailea, jantokirik ez duten ikasleek behar duten arreta integrala eta denbora-eremua (elkarren segidako bi lanaldi) neurtu behar dira. Beraz, jangela-zerbitzua bermatuko da, jaki erraz eta errazak prestatuz. Horretarako, egokitzat jotzen da greba honetan gutxieneko zerbitzu gisa ezartzea, eta horretarako, sukaldeko langileen % 10en baliokidea den ehuneko.

Azkenik, kontuan hartu behar da deialdia, ohiko lanaldietan egiten dela, eta litekeena dela, beste greba deialdi batzuetan ez bezala, egun horietan ikasleen ohiko kopurua bertaratzea. Deialdiak sektore osoari eragiten dionean, baita irakasleei ere, jarduerak eragin handia izan ohi du, baita ikasleak ikastetxeetara joateari ere, ez baitute eskolarik jasoko.

Eremu horretan bertan, greba-eskubidea egikaritzeko aurrekari nahiko berri bat dago; zehazki, 2019ko apirilaren 8an, 9an, 10ean, 11n eta 12an deitutako grebarako, gobernu-agintaritzak horrek 2019ko apirilaren 5eko Agindua, garbiketa-zerbitzuan gutxieneko zerbitzuak ezartzeko. Agindu horren aurka, ELA sindikatuak errekurtsioa aurkeztu zuen – 251/2019 administrazioarekiko auzi-errekurtsioa, jurisdikzio-babesa-, baina 2019ko irailaren 20ko epaiak ezetsi egin zuen.

Agindu horretan sukaldaritzako langileentzako gutxieneko zerbitzurik ezarri ez bazen ere, gerora, bai 2020ko irailaren 14ko Aginduan (2020ko irailaren 15erako deitutako unibertsitateaz kanpoko Euskal Hezkuntza Sistemaren greba orokorrerako gutxieneko zerbitzuak ezarri zituen agindu hori), bai 2021eko urriaren 26ko Aginduan (Estatuko, autonomia-erkidegoko eta tokiko administrazioaren eremuan deitutako

grebaren ondorioz eman zen agindu hori), hilaren 28rako gutxienerako greba gisa deitu ziren Hezkuntza Saileko langileak. Aipatutako aginduetako lehenengoaren aurka administrazioarekiko auzi-errekurtsoa jarri zen Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusian (babes juridikozko 925/2022 prozedura), eta ezetsi egin zen 93/2021 epaiaz.

Adierazitako aginduez gain, jantoki-zerbitzuari dagokionez, greba-eskubidearen erabileraren beste aurrekari batzuk 2020ko urriaren 21, 27 eta 29rako, 2021eko urtarrilaren 27 eta 28rako, 2021eko otsailaren 23 eta 24rako eta 2021eko maiatzaren 26rako greba-deialdietan aurkitzen ditugu, Euskal Autonomia Erkidegoko ikastetxe publiko eta itunduetako 2020ko urriaren 20ko eskola-jantokietako azpikontratutako zerbitzuak egiten dituzten enpresetako langileentzat.

Era berean, duela gutxi, 2022ko martxoaren 25eko eta azaroaren 21ko Aginduak eman da, sukalde eta garbiketa zerbitzua ematen duten Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Saileko lan-kontratuko langileentzat deitutako greban.

Deialdi horiek guztiek badute antzekotasunik aztertzen ari garenekin, bai funtzio, bai lurralde eta bai denbora-eremuei dagokienez, baita eragindako pertsonen kolektiboari dagokienez (kolektibo profesionala eta zerbitzuaren hartzaileak). Greba honetan gutxienerako zerbitzuak finkatzeko premisa juridikoa izan gabe – Konstituzio-doktrinak debekatutako inferentzia –, deialdi horietako gutxienerako zerbitzuek ezarritako babesek Konstituzioan babes daitezkeen eskubide eta ondasunetan – Grebarenean barne – Izan dituzten ondorio positiboak edo negatiboak egiazta daitezke, agindu honen bidez babestu nahi baitira.

Aurretik azaldutako guztia dela bide, eta aintzat hartuta deitu den greba horretan funtsezko funtzioak zaintzen dituen gutxienerako zerbitzurik ezartzen ez bada, grebarekin lortu nahi den helburua baino kalte handiagoak eragin daitezkeela, gobernu-agintaritzak honek gutxienerako zerbitzuak ezarri ditu agindu honetan.

Martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuak, lan-harremanei buruzkoak, honako hau xedatzen du 10.2 artikuluan: «greba egiten denean edozein zerbitzu publiko edo onartuta dagoen eta geroraezina den beharrezko edozein zerbitzu eskaintzeko enpresetan, eta larritasun bereziko egoerak daudenean, gobernu-agintaritzak behar diren neurriak hartu ahal izango ditu zerbitzuen funtzionamendua ziurtatzeko» eta «Gobernuak, era berean, horretarako beharrezkoak diren esku-hartzezko neurriak har ditzake».

Konstituzionaltasuna aitortuta duen arau horretan (Konstituzio Auzitegiaren 11/1981 Epaia, apirilaren 8koa [1981\11 KAB]), Konstituzioaren greba-eskubideari buruzko 28.2 artikuluekin bat etorriz (bertan honako hau ezartzen baita: «eskubide horren erabilera arautzen duen legeak beharrezko bermeak ezarriko ditu erkidegoarentzako nahitaezko zerbitzuen mantentzea ziurtatzeko»), gobernu-agintaritzari ematen zaio hainbat motatako berme-neurriak hartzeko eta greba-kasuan nahitaezko zerbitzuei eusteko aukera, eta hori egiteko neurrietako bat da administrazio-

ebazpen bidez jarduerari eusteko ezinbesteko gutxieneko zerbitzuak ezartzea eta lan-prestazioa eskaini behar duten langileei haiek bete ditzaten eskatzea.

Horregatik, Lan Harremanei buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2 artikuluan aipatzen den prozedura bideratu da, eta entzunaldia eman zaie idatziz alderdi ukituei —sindikatuak, enpresa-elkarteei, enpresei eta Hezkuntza Sailari—, Jaurlaritzaren proposamenaren eragina jasango duten zerbitzuei eta langileei buruzko proposamenak egin ditzaten.

Lan eta Enplegu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen urtarrilaren 19ko 7/2021 Dekretuaren 3. artikulua titularrari esleitzen dizkio irailaren 6ko 18/2020 Dekretuak (Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazioaren sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta horien egitekoak eta jardueran arloak finkatzen dituen) lan-legeria betearaztearen arloan bereganatutako eskumenak. Zehazki, 2.j) atalaren arabera, zerbitzu publikoak edo premia bizia eta atzerazina duten zerbitzuak ematen dituzten enpresa, erakunde eta instituzioei eragiten dieten greba-eskubidea egikaritzen den kasuetan, erkidegoaren funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela bermatzeko behar diren bermeak ezartzeko eskumena dagokio, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuak eskuordetutako eskumena.

Horregatik guztiagatik, Bigarren Lehendakariordeak eta Lan eta Enplegu Sailburuak, Eusko Jaurlaritzaren ordezkari hartuta, honako hau

EBAZTEN DU:

Lehena.- Eusko Jaurlaritzako hezkuntza saileko sukalde eta garbiketa zerbitzua ematen duten lan-kontratuko langileek 2022eko abenduaren 13 eta 15rako, lanaldi osoan, deitu den greba-eskubidea baliatu ahal izango dute, baldin eta jarraian adierazten diren gutxieneko zerbitzuak bermatzen badituzte:

1. **Garbiketako langileak.** Haur-hezkuntzako ikastetxeetan eta hezkuntza bereziko berriazko ikastetxeetan:

Egunero zoruak, pilategiak, komunak eta bainugelak garbitu eta hondakin organikoak bildu eta kenduko dira.

Lan horiek normalean zerbitzu horiek ematen dituzten langileen % 50ek egingo ditu, eta inoiz ez du ekarriko eguneko ohiko lanaldia baino luzeagoa izatea. % 50ak pertsona bat baino gutxiago bada, pertsona batek ezarritako gutxieneko zerbitzua egitera deituta egongo da; pertsona bat baino gehiago badago, baina 2 baino gehiago ez badira, gutxieneko zerbitzuak eman behar diren denbora zehazteko kalkulua zerbitzuko langileen ohiko lanaldia kontuan hartuta egin beharko da.

2. Sukaldeko langileak.

Jantoki-zerbitzua bermatuko da: erraz egiteko moduko elikagaiak prestatuko dira, ikastetxeetan bertan Sukaldaritza-zerbitzua ematen duten Hezkuntza Saileko lan-kontratuko langileak daudenean. Aurreko eginkizunak sukaldeko langileen %10ek beteko dituzte. Baina %10 hori pertsona bat baino gutxiago bada, pertsona horrek gutxieneko zerbitzu horiek egin beharko ditu.

Bigarrena.- 1. Gutxieneko zerbitzuak betetzean grebara deitutako langileak eta grebara deitu gabeko langileak aldi berean badira, agindu honetan ezarritako ehunekoen kalkulua egiteko, zeregin horiek egin ohi dituzten bi taldeetako pertsona guztiak hartuko dira kontuan. Grebara deitutako langileen artean, grebarako eskubidea erabiltzen ez duten langileek emango dituzte lehentasunez aipatutako zerbitzuak.

2. Langileen ordezkariari entzun ondoren, enpresako zuzendaritzari dagokio kasuan kasuko langileei eginkizunak esleitzea, betiere aurreko artikuluan eta indarreko legerian jasotako mugak errespetatuz.

Hirugarrena.- Aipatutako zerbitzuak aldatu ahal izango dira, dagozkion administrazio-izapideak egin ondoren, grebaren iraupena kontuan hartuta, edo higiene-arrazoiak, arrazoi biosanitarioak edo gerora sortutako beste ezohiko arrazoi batzuk direla-eta.

Laugarrena.- 1. Grebarako eskubidea erabiltzen ez duten langileek emango dituzte zerbitzuak lehentasunez.

2. Langileen ordezkariari entzun ondoren, Enpresaren Zuzendaritzari dagokio gutxieneko zerbitzuak egin behar dituzten langileen izenen izendapena eta eginkizunen esleipena, txandaka, betiere aurreko artikuluan eta indarreko legerian jasotako mugak errespetatuz.

Bosgarrena.- Agindu honen aurreko idatz-zatietan jasotako gutxieneko zerbitzuak ezin izango dira nahasi horiek emateko izendatutako langileen aldaketek edo lanuzteek. Halakorik gertatuz gero, legez kontraktatzat joko dira, eta eragiten dituztenek erantzukizuna izango dute, eta erantzukizun hori indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera eskatuko zaie.

Seigarrena.- Aurreko idatz-zatietan xedatutakoak ez du ekarriko inolako mugarik greba arautzen duen araudiak egoera horretan dauden langileei aitortzen dizkien eskubideetan, ez eta greba eragin duten eskaeren izapidetzeari eta ondorioei dagokienez ere.

Zazpigarrena.- Agindu hau jakinarazten den egunean jarriko da indarrean.

Zortzigarrena.- Jakinaraz bekie agindu hau interesdunei, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 40. artikuluan ezarritako moduan, eta adieraz bekie, halaber, agindu honek amaiera ematen diola administrazio-bideari, eta, beraren aurka, administrazioarekiko auzi-errekurtsoa aurkez dezaketela Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko dagokion salan, 2 hilabeteko epean, agindua jakinarazten den egunetik aurrera, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailaren 13ko 29/1998 Legean xedatutakoaren arabera.

Era berean, eta Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 123. eta 124. artikuluetan aurreikusitakoarekin bat etorritz, jakinaraz bedi, halaber, agindu honen aurka aukerako berraztertze errekurtsoa aurkeztu ahal izango zaiola Lan Agintaritzari, hilabeteko epean, agindua jakinarazi eta hurrengo egunetik aurrera.

Vitoria-Gasteiz,

**BIGARREN LEHENDAKARIORDEA
ETA LAN ETA ENPLEGU SAILBURUA**